

Het Begin van het Eind

“Eens staat alles stil, en dat moet ook.”

Toneelspel in drie bedrijven

David de Kam

ROLVERDELING

PERSONEN:

Man 1 (midden 30)

Man 2 (midden 40)

Man 3 (> 50)

Meneer Anton Korthoef (50-70)

Meneer Cees van Recht (50-70)

Meneer Willem Standaard (50-70)

Zuster (eind 20)

Mevrouw van Recht (40-50)

Cliniclownd (eind 20)

FIGURANTEN:

Elektrotechnici (20-40)

Moeder met kinderwagen (eind 20)

Jongen met voetbal (7-10)

Jongeman met vriendin (18-23)

Man #1 (35-40)

Man #2 (50-60)

Man #3 (> 70)

Zuster #2 (20-40)

TOTAAL:

18

13 Mannen

5 Vrouwen

DECOR:

- Decor 1: Buiten, één lantaarnpaal, links van het midden van het toneel geplaatst met hier voor een houten (tuin)bankje).
- Decor 2: Ziekenhuiskamer. Er staat een bed in het midden, met de andere twee ernaast. Voor elk bed hangt een bordje met hierop de naam van de man die in het bed ligt en de ziekte welke deze heeft. Het linkerbed: Meneer A. Korthoef, slokdarmkanker, het rechterbed: Meneer C. van Recht, longkanker, het bed in het midden: Meneer W. Standaard, darmkanker. Naast elk bed staat een lege, houten stoel voor bezoekers. Boven het bed dat in het midden staat hangt een klok die stil staat op dertien minuten over twee (de tijd waarop de klok stilstaat dient zichtbaar te zijn voor het publiek).

PROLOOG/KOOR 1

[Fade in: licht, fade in: zoemende geluid van de lantaarn.]

[Na enige tijd (15-20 seconden na opgaan doek) komen er vanaf de rechterkant twee mannen het podium opgelopen. Man 1 rookt een sigaret en heeft de andere hand in zijn zak gestoken, hij is in pak en draagt een nette hoed. Man 2 loopt naast hem met de handen op de rug gevouwen. Ze lopen langzaam.]

[Fade out: het zoemende geluid van de lantaarn.]

MAN 1: [al lopend] Van alle dagen dat een mens leeft, is het maar op één van deze dagen dat hij sterft, en op deze dag lijkt het alsof we in al die voorafgaande dagen enkel geleerd hebben om [pauzeert en neemt een trekje van de sigaret] - ondankbaar en ontwetend als we zijn - deze dag te vrezen en het sterven zelf protesterend, klagend, jammerend en huilend te ondergaan.

MAN 2: Wat werkelijk zonde is, want de meeste van ons sterven maar éénmaal.

MAN 1: Die overtuiging deel ik ja.

[De mannen houden halt, keren zich beide om naar de rechterkant van het podium.]

MAN 1: Wat geloof jij vriend?

[Op hetzelfde moment waarop de man dit vraagt verschijnt een derde man aan de rechterkant van het podium die strompelend en moeilijk loopt steunend op een wandelstok.]

MAN 3: [al moeilijk lopend] Mannen van mijn leeftijd geloven niet zoveel meer. Mannen van mijn leeftijd koesteren vooral de hoop dat niemand ze meer vraagt waar ze nog in geloven. Maar als je vraagt wat ik denk; ik denk dat wanneer iemand goed wil sterven, men goed geleefd moet hebben. Een voorwaarde welke ons allen al uitsluit van dit privilege.

[Fade in: het zoemende geluid van de lantaarn.]

[De oude man passeert de andere twee mannen zonder ze aan te kijken en verdwijnt van het podium. De tweede man volgt hem. De eerste man blijft nog even staan, kijkt naar de hemel en neemt nog een trekje van zijn sigaret. Hij draait zich om en verdwijnt van het toneel. De lantaarn knippert, valt wat vaker uit alvorens met een doffe tik geheel uit te doven. Fade out: geluid lantaarn, gelijk met het uitdoven van het licht.]

[Doek.]

EERSTE BEDRIJF

DECOR 2. De drie mannen liggen allen in hun bed.

[Fade in: licht.]

[Meneer Korthoef en Meneer Standaard zijn al wakker, wanneer Meneer van Recht langzaam en als laatste ontwaakt.]

- MENEER KORTHOEF: Ah. Daar hebben we Meneer Longkanker ook, je bent er vroeg bij. Hoe was de nachtrust?
- MENEER VAN RECHT: De nacht brengt me zelden meer rust, zo ook deze niet. En hoe vaak moet ik nog zeggen dat mijn naam bóven mijn ziekte staat?
- MENEER KORTHOEF: In ieder geval elke mooie ochtend dat je nog weet te ontwaken denk ik. Bovendien worden wij allen geregeerd door deze ziektes die ons kwellen en uiteindelijk vellen, dus is het misschien nog niet zo raar om jou Meneer Longkanker en hem daar Meneer Darmkanker te noemen.
- MENEER VAN RECHT: Misschien niet, maar ik prefereer toch mijn eigen naam, als het je om het even is.
- MENEER KORTHOEF: We zullen zien.
- MENEER VAN RECHT: Goed.
- MENEER KORTHOEF: Wat lees je Willem?
- MENEER STANDAARD: Niets dat je interesseert.
- MENEER KORTHOEF: Waarom zou ik dan de moeite nemen om het te vragen?
- MENEER STANDAARD: Omdat men immer vraagt naar dingen die hem werkelijk niet interesseren en immer zwijgt over de dingen die hem wel interesseren.
- MENEER KORTHOEF: Zeg het me toch maar.
- MENEER STANDAARD: [korte pauze, dan zonder op te kijken van zijn boek]
*“Stop all the clocks, cut off the telephone,
Prevent the dog from barking with a juicy bone,
Silence the pianos and with muffled drum
Bring out the coffin, let the mourners come.*
- Let aeroplanes circle moaning overhead
Scribbling on the sky the message He Is Dead,
Put crepe bows round the white necks of the public doves,
Let the traffic policemen wear black cotton gloves.*
- He was my North, my South, my East and West,
My working week and my Sunday rest,
My noon, my midnight, my talk, my song;
I thought that love would last for ever; I was wrong.*
- The stars are not wanted now: put out every one;
Pack up the moon and dismantle the sun;
Pour away the ocean and sweep up the wood,
For nothing now can ever come to any good.”*
- MENEER KORTHOEF: [korte pauze] Je hebt gelijk.

MENEER VAN RECHT: [cynisch] Een vrolijk begin van de dag.
MENEER STANDAARD: Men moet de dag nooit vrolijk beginnen, wanneer men dat doet dan kan wat volgt enkel nog maar teleurstellen.

[Pauze, Meneer van Recht steekt een sigaret op.]

MENEER KORTHOEF: Een sigaret als ontbijt?
MENEER VAN RECHT: Je weet wat ze zeggen van een goed begin.
MENEER KORTHOEF: Ik weet ook wat ze zeggen over het, inmiddels bewezen, verband tussen roken en longkanker.
MENEER VAN RECHT: [al rokend] Ik ook.

[Meneer Korthoef drukt op een bel naast zijn bed.]

MENEER VAN RECHT: Och, Anton, spelbreker.

[Een zuster komt de kamer binnen van rechts.]

ZUSTER: [vragend] Ja, Meneer Kort... [geïrriteerd] Meneer van Recht, wilt u onmiddellijk die sigaret uitdoen!
MENEER VAN RECHT: [rokend] Waarom? Is het schadelijk voor mijn gezondheid?
MENEER STANDAARD: [zonder op te kijken van zijn boek] Jouw gezondheid is hier niet van belang, je zal ons allen voorgaan, na een vast zeer pijnlijke en langzame overgang, naar het Koninkrijk Gods, daar bestaat geen twijfel over. Neen de lieve zuster is eerder zeer bezorgd over Meneer Korthoef en mijzelve die beiden nog een heel leven vol zegeningen voor ons hebben.
MENEER VAN RECHT: Zuster, zou u misschien zo vriendelijk willen zijn om mijn bed wat dichters naast dat van Meneer Standaard te rijden?

[Meneer Standaard en Meneer Korthoef glimlachen.]

ZUSTER: Neen.
MENEER KORTHOEF: Dan mag u weer gaan.
ZUSTER: [geïrriteerd] Jullie verspillen mijn tijd heren.
MENEER KORTHOEF: Het spijt ons, we zullen je weer aan je werk laten. Er is vast wel weer een ouwe die zijn naam niet meer kan onthouden, tevens de weg naar de wc vergeten is en die jouw hulp nu zeer op prijs stelt.

[Zuster vertrekt. Pauze. Meneer van Recht steekt een nieuwe sigaret op. Na enige tijd legt Meneer Standaard zijn boek zonder het te sluiten neer.]

MENEER STANDAARD: Ik heb gehoord dat Maurice van de overkant erg snel, sterk achteruitgaat.
MENEER KORTHOEF: Het werd eens tijd, hij houdt dat bed nu al, wat is het?, twee jaar in beslag? De man sterft al twee jaar lang, het lijkt me ondragelijk. Ik lig hier pas vier weken.

MENEER STANDAARD: Men sterft zijn hele leven lang, tot hij uiteindelijk, gewoon niet meer leeft.

MENEER KORTHOEF: ‘Een heel leven lang sterven?’ Neen. Ik geloof graag dat ik mijn leven volledig heb geleefd en dat ik aan het leven sterf. Niet aan deze ziekte, niet van ouderdom of door toedoen van jullie kwalijke gezelschap. Ik sterf aan het leven.

MENEER STANDAARD: Hoe kan je zeggen dat je volledig hebt geleefd? Hoe meet je dat? Aan de hoeveelheid vrouwen en mannen waarmee je het bed hebt gedeeld in tijden van verdriet of liefde? Aan de hoeveelheden drank die je al die ochtenden, middagen, avonden en nachten tot je hebt genomen? Aan de vele of weinige “ik hou van jou”’s die andermans lippen hebben gepasseerd en aan jou gericht waren? Aan de hoeveelheid boeken die je hebt gelezen? Aan de muziek die je hebt gehoord, de plaatsen die je hebt gezien?

MENEER KORTHOEF: Niet alles dient bewezen of gemeten te kunnen worden, om toch begrepen te kunnen worden. Ik geloof dat ik mijn leven volledig geleefd heb. Het mooie aan geloven, mijn belezen vriend, is dat ik het nergens mee kan, maar ook niet mee hoeft te bewijzen.

MENEER VAN RECHT: [al rokend] Iedereen sterft, maar lang niet iedereen leeft.

MENEER KORTHOEF: Ik heb niet goed geleefd, misschien zelfs wel slecht, ik heb niet eerzaam geleefd, misschien zelfs niet liefdevol en verdraagzaam zoals het een goed, [fluistert] en saai, christen betaamt. Maar volledig? Ja, dat wel. Volledig.

MENEER STANDAARD: Vertel me nu eens, onbelezen vriend, doet het feit dat je hier nu vastgeketend ligt aan dit bed, waar vast talloze arme zielen voor jou in zijn gestorven, weg van alles wat je eens dierbaar en waardevol hield met alle hoop verloren, niet enigszins afbreuk aan je door jouw zonet geclaimde ‘volledig geleefde leven’?

MENEER KORTHOEF: [glimlacht] Neen. Leven is meer dan enkel de kracht en de wil om adem te halen. En ik, meneer, leef al een hele tijd niet meer.

MENEER VAN RECHT: Het leven is meer dan het wel kunnen ademen. Net zoals de dood meer is dan het niet meer kunnen ademen.

MENEER KORTHOEF: Juist ja.

[Zuster komt de kamer binnen van rechts. Meneer van Recht doet haastig en onhandig zijn sigaret uit.]

ZUSTER: [kijkt argwanend] Meneer van Recht, u heeft bezoek, uw vrouw.

MENEER VAN RECHT: Fijn, laat haar binnen.

[Zuster verlaat kamer, Mevrouw van Recht komt binnen.]

MENEER VAN RECHT: Goedemorgen schat.

MEVROUW VAN RECHT: Goedemorgen lief. [Tot Meneer Korthoef en Meneer Standaard] Goedemorgen heren.

MENEER KORTHOEF: Goedemorgen.

MENEER STANDAARD: Goedemorgen.

[Mevrouw van Recht gaat aan het bed van Meneer van Recht zitten, zij converseren maar

worden niet gehoord. Het licht richt zich op Meneer Standaard en Meneer Korthoef.]

- MENEER KORTHOEF: Ik ben getrouwd geweest, vroeger, [glimlachend] toen ik nog leefde. En ze was mooi, ja, [zucht] prachtig was ze. Maar verlaten heb ik haar, zonder geldige reden of excuus.
- MENEER STANDAARD: [fluisterend in gedachten verzonken] *“Each man kills the thing he loves.”*
- MENEER KORTHOEF: [knikt instemmend, na een korte pauze] Gevlucht ben ik en ik ben net als jou, gestrand, hier. Zonder toekomst en met een verleden waarvoor ik vluchtte, en waarvoor ik nog steeds wens te vluchten, maar wat mijn zwakke lichaam me nu belet.

[Meneer Standaard bladert in zijn boek tot hij op een bepaalde pagina is gekomen. Het opengeslagen boek overhandigd hij aan Meneer Korthoef die het rustig leest. Na een stilte van enige tijd]

- MENEER KORTHOEF: [Bijna fluisterend]
*“Wij, die het zwerven nog liefhebben,
Wij, die nog lang zullen zoeken
Na iedre nederzetting
Vertrekken voor andre verlokkingen,
Lief, zullen wij, na het eindigen,
Van iedren verlangenstocht,
Uit onze onrust moeten maken
Een kort bestaan om daarin roerloos
Als de eerste vormelooze weekdieren
Te wachten op onzen dood?”*

[Meneer Korthoef blijft nog even naar het boek staren, sluit het en geeft het terug aan Meneer Standaard. Meneer Korthoef knikt enkele malen instemmend, verzonken in gedachten.]

[Licht verdwijnt van Meneer Korthoef en Meneer Standaard en richt zich nu op Meneer van Recht en Mevrouw van Recht.]

- MEVROUW VAN RECHT: Heb je het niet koud, lieverd? Met dat raam zo open daar? Zal ik het dichtdoen voor je?
- MENEER VAN RECHT: Nee, ik heb het niet koud. Het is goed zo.
- MEVROUW VAN RECHT: Echt waar? Ik geloof toch dat het beter is als ik het sluit, hoor.
- MENEER VAN RECHT: Ik heb het niet koud lieverd, het is zo prima.
- MEVROUW VAN RECHT: Goed. Moet ik je kussen even opschudden, of wil je er nog één bij? Je zit zo onderuit gezakt. Dat is erg slecht voor je rug Cees. Kom op, ga eens rechtop zitten.

[Meneer van Recht schuift wat heen en weer en gaat recht op zitten.]

- MEVROUW VAN RECHT: Dat is beter, niet? Heb je nog hoofdpijn gehad gisterenavond?
- MENEER VAN RECHT: Nee.
- MEVROUW VAN RECHT: Helemaal niet meer?
- MENEER VAN RECHT: Nee.
- MEVROUW VAN RECHT: Dat is fijn, lieverd.

MENEER VAN RECHT: Ja.
MEVROUW VAN RECHT: Kan ik nog wat voor je doen? Iets te eten halen? Te lezen?
MENEER VAN RECHT: Nee, dankjewel.
MEVROUW VAN RECHT: Echt niet?
MENEER VAN RECHT: [bevestigend] Echt niet.
MEVROUW VAN RECHT: Goed. Nou dan ga ik naar huis. Ik moet Loesje nog eten geven.
MENEER VAN RECHT: Dat is goed.
MEVROUW VAN RECHT: Tot morgen dan maar weer, knapperd.
MENEER VAN RECHT: Tot morgen lief.

[Mevrouw van Recht staat op.]

MEVROUW VAN RECHT: [tot Meneer Korthoef en Meneer Standaard] Tot morgen heren.
MENEER KORTHOEF: Tot morgen.
MENEER STANDAARD: Tot morgen.

[Mevrouw van Recht verlaat het podium.]

[Meneer van Recht steekt zuchtend een nieuwe sigaret op. Meneer Standaard pakt zijn boek weer en begint te lezen.]

MENEER KORTHOEF: [tot meneer van Recht] Wat heb je toch een attent vrouwtje.
MENEER VAN RECHT: [rokend] Wellicht.
MENEER KORTHOEF: Wanneer stop je nu eens met roken?
MENEER VAN RECHT: Wanneer of de zuster of mijn vrouw binnenkomt.
MENEER STANDAARD: Om vervolgens weer te beginnen. [pakt zijn boek]
MENEER VAN RECHT: [rokend] Om vervolgens weer te beginnen.
MENEER KORTHOEF: Je wordt geregeerd door het vrouwelijke geslacht.
MENEER STANDAARD: [zonder uit zijn boek op te kijken] “Aren’t we all?”

[Fade out: licht.]

[Doek.]

KOOR 2

DECOR 1. Overdag.

[Fade in: licht.]

[Man 1 en Man 2 komen van rechts naar links aangelopen en nemen plaats op het bankje. Man 2 helemaal links, Man 1 in het midden, een plekje overlatend voor Man 3, die volgt. Man 1 slaat zijn ene been over het andere en steekt een sigaret op. Man 3 komt strompelend aangelopen en gaat met een zucht zitten. Hij leunt met beide handen op zijn wandelstok als hij zit. Er komt een elektrotechnicien met een ladder en wat gereedschap naar de lantaarn achter hen, zet zijn ladder neer en begint wat te schroeven.]

[In de volgende volgorde passeren:

Moeder met een kinderwagen

Jongen met een voetbal (7 jaar)

Jongeman met zijn vriendin (20 jaar)

Elektrotechnicien vertrekt, wil rechts van het podium gaan, loopt hier in eerste instantie heen, maar keert daar aan gekomen snel om en loopt links van het podium

Man van middelbare leeftijd (met hond) (40 jaar)

Man met zijn handen op zijn rug, loopt net niet meer helemaal recht (50-60 jaar)

Zeer oude man met een wandelstok/rollator (70 jaar)]

[15 seconden tussen het verdwijnen van persoon aan de linkerkant podium, en opkomen nieuw persoon aan de rechterkant van het podium.]

[De drie mannen op de bank zien het allemaal rustig aan en volgen de mensen die langskomen met interesse. Wanneer iedereen is gepasseerd, maakt Man 1 zijn sigaret uit, staat op en loopt van het podium naar de rechterkant, Man 2 staat op wanneer Man 1 verdwenen is en loopt ook van het podium aan de rechterkant. Wanneer Man 2 verdwenen is]

MAN 3: [naar beneden starend] Hij speelt met ons, meer niet [meer fluisterend], nee, meer niet..

[Dan staat ook Man 3 op en loopt rechts van het podium.]

[Fade out: licht.]

[Doek.]

TWEEDE BEDRIJF

DECOR 2.

[Fade in: licht]

[Alle mannen zijn wakker. Meneer Standaard leest, Meneer Korthoef converseert onhoorbaar met Meneer van Recht, die rookt.]

[Ongeveer 30 seconden na het opgaan van het doek, wordt er van de rechterkant confetti de ziekenhuiskamer opgegooid. Een toeter klinkt hard, waarna een cliniclown het podium op springt]

CLINICLOWN: [enthousiast en luid] Hallo kinder...[verbaasd en teleurgesteld] Oh..[korte pauze] kanker voor volwassenen...

[De drie mannen kijken elkaar vragend aan zonder iets te zeggen en richten hierna hun blikken op de clown. Deze vertrekt na een ongemakkelijke stilte zonder iets te zeggen. Meneer Standaard leest weer verder. Meneer Korthoef en Meneer van Recht converseren verder, nu hoorbaar.]

MENEER KORTHOEF: Mooiste boek ooit gelezen?

MENEER VAN RECHT: [denkt na] Titaantjes als verhaal, wanneer je er persé een boek van wilt maken, doe dan De Uitvreter en Het Dichtertje erbij. Mooiste dag van je leven?

MENEER KORTHOEF: Met mijn toenmalige lief op een verlaten strand op [denkt na, dan twijfelend] 15 juli 1972, [zekerder] ja 15 juli 1972. Ze was nooit mooier dan toen, ik nooit gelukkiger. Slechtste aankoop ooit?

MENEER VAN RECHT: Een dure suède bank, welke Loesje onder heeft gekotst. [twijfelend] Hmm, misschien dan toch wel Loesje.. Meest vervelende persoon?

MENEER KORTHOEF: [vastbesloten en enthousiast] Willem, [korte pauze] wanneer hij te weinig heeft gedronken, of te veel heeft gelezen.

[Meneer Standaard kijkt even op, maar leest weer verder]

[korte pauze]

MENEER STANDAARD: *“De wereld gaat en gaat, als lang na dezen
Mijn roem verging, mijn kennis hooggeprezen.
Wij werden vóór ons komen niet gemist,
Na ons vertrek zal het niet anders wezen.”*

MENEER KORTHOEF: [na een korte pauze] Je leest te veel.

MENEER STANDAARD: [na een korte pauze, zonder op te kijken uit zijn boek] Ik drink te weinig.

[korte pauze]

[Meneer Van Recht is bezig met het openmaken van een nieuw pakje sigaretten dat nog in

het plasticje zit, wat erg moeilijk lijkt en waar hij lang overdoet, wanneer deze eindelijk open is en hij er een sigaret heeft uitgenomen drukt Meneer Korthoef op de bel naast zijn bed.]

MENEER VAN RECHT: Wel godverre...

[Meneer van Recht stopt het sigarettenpakje en de sigaret snel en onhandig onder zijn dekbed.]

[Een zuster komt de kamer binnen van rechts.]

MENEER KORTHOEF: [tot zuster] Een goedenavond mevrouw. Ja, ik had graag de varkenshaas met knoflook en rozemarijn, alleen mag u de paddestoelen die er normaal bij schijnen te zitten achterwege laten. Verder had ik graag een droge witte wijn gehad, geen zoete, droge, alstublieft. [Tot Meneer Standaard en Meneer van Recht] Weten jullie het al heren?

[De zuster verlaat geïrriteerd en zuchtend de kamer zonder te reageren.]

[Fade out: licht]

[Doek.]

KOOR 3

DECOR 1. Avond of nacht, de lantaarn doet het weer, zonder te knippen.

[Fade in: licht.]

[Man 1 en Man 2 zitten al op het bankje, wanneer Man 3 langzaam komt aangelopen.]

MAN 1: Waar denk je dat ze terecht komen oude man?

MAN 3: [gaat op het bankje zitten] In aanmerking komen ze niet voor de eerste kring, daarvoor zijn ze te laat geboren en weten ze te veel. Neen, ze zullen langs Minos moeten, zijn staart zal over hun lot beslissen, wanneer de tijd daar is.

MAN 2: Minos is onrechtvaardig.

MAN 3: [corrigerend] Spreek niet licht oordeel over wat rechtvaardig is en niet. Minos is rechtvaardig voor hen die hem moeten passeren, dat is genoeg.

MAN 1: Hoe lang hebben ze nog?

MAN 3: Ach, wie zal het zeggen, behalve de tijd zelf, aan wiens oordeel niemand twijfelt. De één wat langer dan de ander, de ander wat korter dan de één. Het is van weinig belang nu.

MAN 2: De Dood is nooit te laat, alleen te vroeg, alleen te vroeg.

MAN 1: Dat heeft hij dan gemeen met de Liefde.

[korte pauze]

MAN 2: [tot Man 2] Hoe gaat het met die andere patiënt van je, aan de overkant? Een kwestie van uren, dagen. Hij is er bijna. Hij lijkt zich gerust te stellen met de gedachte dat hij niet slecht heeft geleefd, wat waar is, maar hij lijkt zich niet af te vragen of hij goed heeft geleefd.

MAN 1: Arme man.

[korte pauze]

[Man 3 staat langzaam op en begint langzaam naar de rechterkant van het podium te lopen.]

MAN 3: [lopend] “Eens staat alles stil, [korte pauze] en dat moet ook.”

[Man 3 verlaat het podium]

[Fade out: licht]

[Doek.]

DERDE BEDRIJF

DECOR 2.

[Fade in: licht]

[Zuster komt op.]

ZUSTER: Heren [korte pauze] Maurice is vannacht overleden, in zijn slaap waarschijnlijk, dat wilde ik jullie even zeggen.

[Zuster vertrekt.]

MENEER VAN RECHT: Arme man. In zijn slaap. Er was vast niemand bij hem.

[Meneer Korthoef belt, Zuster komt op.]

ZUSTER: Ja?

MENEER KORTHOEF: Was er iemand bij hem?

ZUSTER: Nee, er was familie bij hem die avond. Maar die zijn rond een uur of negen richting huis gegaan.

[Zuster vertrekt.]

MENEER VAN RECHT: Arme man. Hoe oud was hij? Drieënzestig?

[Meneer Korthoef belt, Zuster komt op.]

ZUSTER: Wat?

MENEER KORTHOEF: Hoe oud is de beste man geworden?

ZUSTER: Tweeënzestig geloof ik.

[Zuster vertrekt.]

MENEER STANDAARD: Te oud om jong te sterven, te jong om oud te sterven.

[Meneer Korthoef belt, Zuster komt op.]

ZUSTER: [geïrriteerd] Wat?

MENEER KORTHOEF: Hè, oh, ik heb niet gebeld hoor zuster.

[Zuster vertrekt.]

[pauze]

[Meneer Korthoef belt, Zuster komt op.]

ZUSTER: [zwaar geïrriteerd] En zeg niet dat je niet gebeld hebt!

MENEER KORTHOEF: [grinnikend] Oh, ik heb wel gebeld. [korte pauze] Er is alleen niks.

ZUSTER: [sarcastisch] Ben jij nu nog niet zover?
MENEER KORTHOEF: [opeens serieus] Bijna lieverd, bijna.

[Zuster vertrekt.]

[pauze]

MENEER KORTHOEF: Ben jij bang voor de dood Cees?
MENEER VAN RECHT: Nee, ik geloof niet dat bang het juiste woord is. [korte pauze] Ik ben nooit bang geweest voor de tandarts, maar toch stelde ik het het liefst zo lang mogelijk uit.

[Meneer van Recht en Meneer Korthoef glimlachen.]

MENEER VAN RECHT: Ben jij bang voor de dood?
MENEER KORTHOEF: Ik probeer het niet te zijn.
MENEER VAN RECHT: En, lukt dat?
MENEER KORTHOEF: Soms. [korte pauze] [dan glimlachend] Wanneer ik er niet aan denk.

[pauze]

MENEER KORTHOEF: Eigenlijk hè, eigenlijk moet men zich totaal niet druk maken over, of angst hebben voor de dood. Wanneer men leeft is men niet dood, en wanneer men dood is leeft men niet meer. De twee hebben werkelijk niks met elkander te maken.

MENEER STANDAARD: [zonder op te kijken uit zijn boek] De grote fout van Epicurus was dat hij te veel vertrouwen had in de mens en zijn rationele vermogen. We kunnen best rationeel denken wanneer we moeten kiezen tussen twee pakjes boter, om hiervan vervolgens de beste te kiezen. Maar wij kunnen niet rationeel denken over kwesties zoals de Dood, of de Liefde wat dat betreft. Wat betreft angst voor de Dood, [korte pauze] wel dit is hetzelfde verhaal. Angst is in de regel irrationeel, omdat het een emotie is die andere emoties voor een korte tijd domineert en het rationeel denken voor dezelfde korte tijd belet te werken. [sluit het boek en legt het neer] Denk aan het kleine meisje dat bang is voor een verschrikkelijk wezen onder haar bed, of in haar kast. Argumenten van de ouders zoals “*maar een krokodil past helemaal niet in jouw kast*” of “*ik denk niet dat slangen kunnen traplopen*” zijn dan tevergeefs. Ze zal pas tevreden en gerustgesteld zijn wanneer er door een ouder in de kast, of onder het bed is gekeken en dat deze hierna plechtig zweert dat er echt niks in zit of onder ligt. De angst voor de Dood kunnen we vergelijken met de angst van het kleine meisje voor het slapen gaan. Zoals de argumenten van de ouders de angst van het meisje niet wegnemen, nemen de argumenten van Epicurus de angst voor de dood niet weg. Hoe gelijk hij ook mag hebben.

MENEER VAN RECHT: Daarnaast hebben wij niet de mogelijkheid om in de kast of onder het bed te kijken.

MENEER STANDAARD: Dat behoeven wij ook niet. We weten namelijk dat er een nacht een krokodil, of een ander beest wat je prefereert, onder ligt, enkel onbekend is op welke nacht deze besluit om er onder uit te kruipen.

MENEER KORTHOEF: Waar vindt jij dan troost in, Willem?

Einde zichtversie